

техніки. Нині його творчі плани пов'язані з питаннями застосування методів імітаційного моделювання з використанням сучасних інформаційних технологій, що реалізуються на кластерних і мережевих архітектурах обчислювальної техніки.

Тадеуш Павлович також приділяє значну увагу викладацькій роботі. У 1967 р. він брав безпосередню участь у створенні академіком В.М. Глушковим базової кафедри Московського фізико-технічного інституту при Інституті кібернетики АН УРСР. Це був перший досвід організації базової кафедри МФТІ за межами Москви, який згодом набув розвитку і став основою для створення українського відділення МФТІ. На цій кафедрі Т.П. Мар'янович протягом двох десятиліть працював за сумісництвом викладачем і виконував обов'язки заступника завідувача. Крім того, за результатами досліджень у галузі створення теоретичних методів і програмних засобів імітаційного моделювання

під керівництвом Тадеуша Павловича захищено 12 кандидатських дисертацій.

Науковий доробок ученого становить понад сто наукових праць, у тому числі три монографії.

Т.П. Мар'янович — заслужений діяч науки і техніки України (1992), нагороджений Почесними грамотами Президії Верховної Ради УРСР (1980), Міністерства освіти Російської Федерації (2003), Міністерства науки і освіти України (2007), премією ім. В.М. Глушкова Президії АН УРСР (1989), орденами і медалями. За цикл робіт із проблем моделювання та стохастичної оптимізації в 1973 р. був відзначений у складі авторського колективу Державною премією УРСР. Тадеуш Павлович — лауреат премії Ради Міністрів СРСР (1981) і Державної премії СРСР (1986).

Наукове товариство, колеги, учні й друзі щиро вітають Т.П. Мар'яновича з ювілеєм, бажають йому міцного здоров'я, невичерпного натхнення й нових наукових звершень.

70-річчя члена-кореспондента НАН України В.І. ТИМОШЕНКА

Валерій Іванович Тимошенко народився 17 травня 1942 р. в селищі Карасук Карасукського району Новосибірської області. З 1959 до 1964 рр. навчався на механіко-мате-

матичному факультеті Дніпропетровського національного університету, після закінчення якого вступив до аспірантури при кафедрі прикладної газової динаміки. З 1966 р. його наукова діяльність пов'язана з Інститутом технічної механіки НАН України і ДКА України, де він пройшов шлях від інженера до завідувача відділу і заступника директора інституту з наукової роботи.

Основні напрями наукової діяльності В.І. Тимошенка — дослідження за допомогою математичних та експериментальних методів процесів аерогазодинаміки ракетно-космічних літальних апаратів, що повертаються в густі шари атмосфери Землі та планет, інших об'єктів ракетно-космічної техніки, а також високотемпературних термогазодинамічних технологічних процесів.

До найважливіших досягнень науковця належать: опрацювання методики й нових способів розв'язання задач надзвукового обтікання ракет-носіїв із керуючими та несучими аеродинамічними компонентами; з'ясування принципів особливостей впливу термохімічного руйнування теплозахисного покриття на гіперзвукове обтікання космічних апаратів; формулювання задач про течію дозвукових струменів у супутньому надзвуковому потоці як задач в'язкої взаємодії, розроблення ефективних алгоритмів їх розв'язування. Під його керівництвом створено методики підвищеної оперативності розрахунків надзвукового обтікання головних частин ракет і космічних апаратів, а також обчислення параметрів у тривимірній відривній області в торцевій частині ракети з двигуном, що працює. Ці методики дають змогу скоротити час розрахунку в три, п'ять та більше разів, що особливо важливо для багатосерійних проектних обчислень. Результати проведених досліджень було використано в провідних проектних установах СРСР та України під час розроблення ракет-носіїв, головних частин балістичних ракет далекої дії тощо. Розв'язання задач над- і гіперзвукового обтікання літального апарата, що імітує багаторазовий космічний літак «Буран», були одними з перших у СРСР.

В.І. Тимошенко отримав низку важливих результатів у галузі термогазодинаміки високотемпературних технологій, зокрема: опрацював математичні моделі тепло- і масопереносу в умовах високотемпературних рівноважних і нерівноважних фізико-хімічних газофазних і гетерогенних процесів; з'ясував основні особливості течій-складників газифікації вугільних частинок; розгону, нагрівання та плавлення твердих частинок у процесі високошвидкісного газополум'яного нанесення покриттів; спалення вуглеводневого палива в турбулентних струменях.

Шляхом розрахунків Валерій Іванович визначив основні закономірності виникнення автоколивальних режимів витікання газу та газокрапельних сумішей із ємностей із заданими параметрами в процесі функціонування теплообмінників та інших теплоенергетичних установок; розвинув теорію прокатки в умовах гідродинамічного змащення.

В.І. Тимошенко — автор і співавтор понад 200 наукових праць. Серед них — 5 монографій, одну з яких видано в США.

Наукову працю Валерій Іванович поєднує з науково-організаційною діяльністю та роботою з підготовки наукових кадрів. Він представник України у Виконавчому комітеті Міжнародної спілки з повітряно-реактивних двигунів (ISOABE), приділяє багато уваги залученню українських фахівців до участі в регулярних міжнародних конференціях, які спілка проводить раз на два роки. Упродовж 1997–2006 рр. учений входив до складу експертів Міжнародної асоціації для підтримки співробітництва з науковцями з нових незалежних держав колишнього Радянського Союзу (INTAS). Валерій Іванович керує науковим семінаром із проблем механіки рідини та газу, у роботі якого беруть участь провідні науковці України. Він член спеціалізованої вченої ради при Дніпропетровському національному університеті.

В.І. Тимошенко — лауреат премії НАН України ім. М.К. Янгеля та Державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений діяч науки і техніки України.

Широка ерудованість і наукова компетентність здобули йому заслужений авторитет і повагу серед колег.

Своє 70-річчя Валерій Іванович зустрічає сповненим енергії і творчих задумів. Наукова громадськість, колеги й друзі зичать йому міцного здоров'я, щастя та нових творчих звершень.